

SAHLSTEDT, ABRAHAM

Til herr Alfvarsam, swar, på des bref til auctoren af Swaren på Brefwen i blandade ämnen. =(Rubr.) Anon=. (Stockholm, tryckt hos Lars Salvius. 1754.)

(Salvius
1754

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

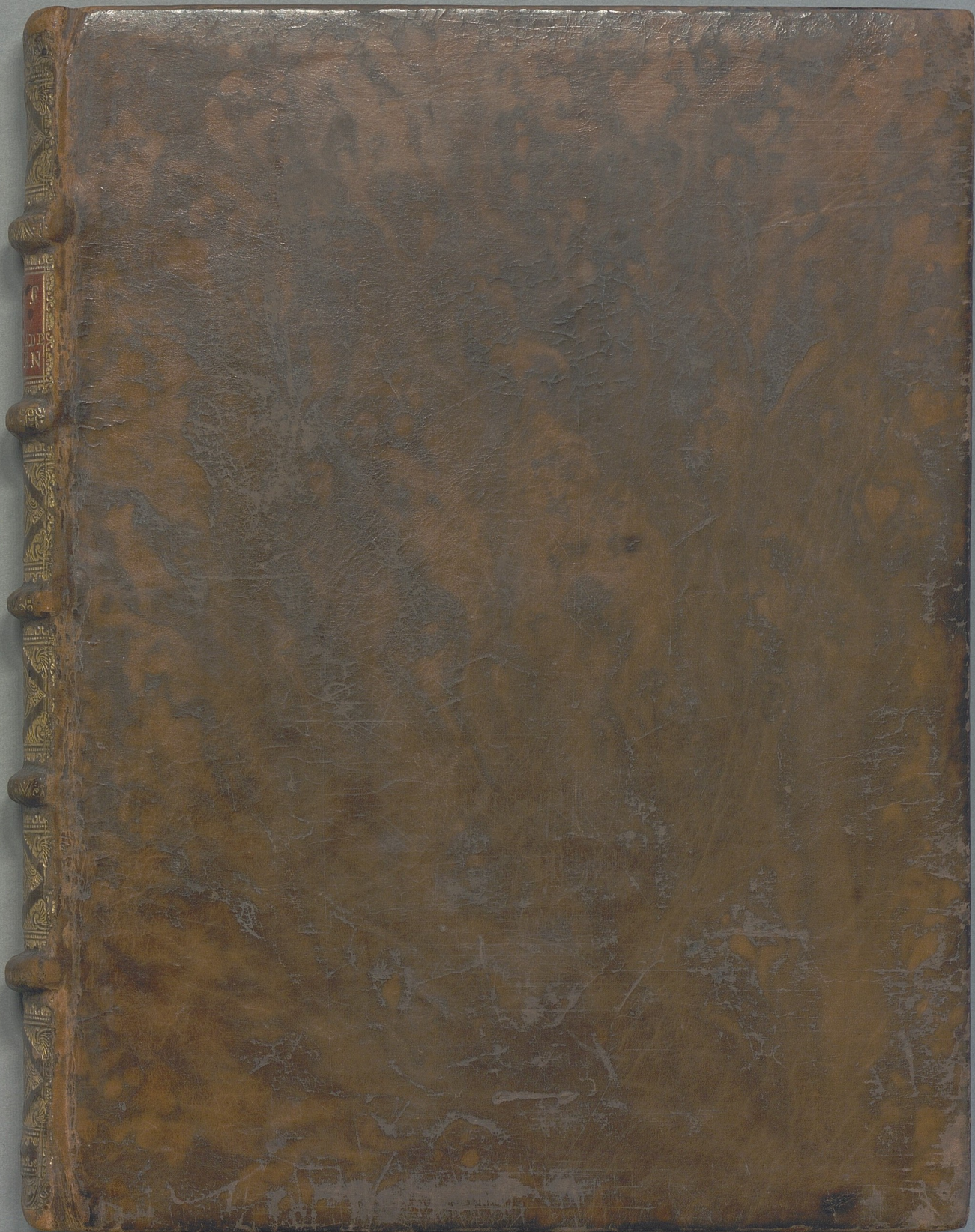
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Rosenadlers
samling

KUNGL.
BIBLIOTEKET

42
766

Til
Herre Allvarsam,

Swär/

På Des

Bref til Auctoren af Swaren

På

Brefwen i Blandade Amnen.

Min Herre!

Jag har bekommit Min Herres til mig stälde påminnelser tillika med et Bref, jag wet icke til hwem dat. Westerås d. 6 Junii 1754. Af detta senare finner jag, at Min Herre icke räknar sig ibland Allstarerne af Wära försök: men af slutet af den til mig stälde skriften tyckes det likwäl wara sanningslikt, at Min Herre lärer wara en af dem; hwarföre jag ock för Min Herre betygar min tacksamhet för den på Bolagets wägnar gifne försäkran om deras gunst och wänskap.

At Min Herre måtte wara en af detta hålsosamma samfundet, finner jag äfwen sanningslikt där af, at han i sin faderliga iswer så bannat mig, för det jag råkat röra wid dessa fostren, och därigenom kanske förgripit mig på något des egit afwel. För den orsaken finner jag mig för anlåten, at anföra något til
)o(min

min ursäkt: önskar Min Herre måtte där af blifwa någorlunda tilfreds stald: och hoppas Min Herre sk al icke få widare anledning, at i bref från Westerås til sina gynnare säga, at jag med en orjenlig *Critique* stickat mig illa.

Jag wille wäl upsätta mit swar ordentligen; men efter som Min Herres påminnelser äro ströwis införde, så förmodar jag, at mina på samma sätt inrättade Swar, icke måge blifwa ansedde såsom Blandade Tankar.

Jag wet icke om mina tankar angående et Translations Collegium med skäl af Min Herre sättas ibland granskningar; men det wet jag, at de med mycket betänkande blifwit framfatta, och at Min Herre således med orätt säger, at jag dem Brädför. Hwillet jag och håller före wara dermed bekräftat, at Min Herre icke wederslagt dem, utan allenast låtit dem tjena til ingångs-språk för des betraktelse öfwer Wära Försök.

Jag må icke tro, at jag är förrädd, och känd af Min Herre på annat sätt, än ifrån den synprick, som min Correspondent kände framledne Baron Hollberg. Det wille jag icke för mycket godt; ty jag finer af Min Herres tankesätt, at jag igenom min oskyldiga skrifro skulle ådraga min person det hat, som Min Herre nu fäst wid mina papper. Lida de något, så rör det mig icke; men jag har för ömt hjerta, at wilja wara owän med någon människa.

I det jag wägar framställa om Wära Försök, tycker Min Herre sig finna tadel och granskning förblandade. Men där finnes ingendera; ty det förra kommer af ilwilja, som jag icke widlämnes, och det sednare kan icke se, utan at falla in i en widlöftig urtillning och bepröfning. En sådan hade warit utom alt ändamål i bref, hwillet torde därigenom

wurit til en Volume: och är detta rätt orsaken, hwarföre jag icke welat mig och allmänheten därmed beswåra; men icke den som Min Herre menar, at jag ansedt en sådan för något wigeigt ämne.

När jag frågade min Correspondent, hwad han trodde om en förnuftig och owäldig man skulle få hålla mönstring med Volumerna af våra försök, tänkte jag icke, det skulle så tagas, som af Min Herre sedt, liksom jag trodt mig förebringa allmänheten en ny tanke; ty jag komt alt för wäl ihåg, at endast sådant folk til sådana göromål tarfwas: utan min mening war, at en sådan person och ingen annan kunde därwid brukas och gillas. Med det, at jag sagt mig hålla före, det Volumerne torde blifwa nog tunnare, har jag icke eller ment mig sätta mina papper i beskydd och fria dem ifrån all granskning (*); ty en förnuftig och owäldig torde wäl ock finna där et och annat, som borde gå ut: hwarföre Min Herre icke behöft ställa mig sin gransknings-öfwer under ögonen. Skulle en annan granska mina papper, torde wäl det påfundne sättet at Satyricera öfwer war gamla, men ännu brukbara osed, at blanda främmande språk, icke förkastas; efter som det är nytt, ehuru felet är gammalt. Jag skulle ock hafwa förestält mig, at Min Herre kunnat utgrunda, det hufwudsaffigten med de diktade brefwen, icke warit, at satyricera öfwer felet i språkens blandning. Och hwad mitt Bref N:o 11. angår, så i fall någon annan har därom samma tankar, som Min Herre, tilstår jag min oförmögenhet, at begripa hwarifrån de där kunna tagas. Skulle jag sjelf nu efteråt hålla mönstring med mina papper; så ginge wißt den delen af brefwet N:o 16 bärt, som rörer Wåra försök: efter som den i

)o(2

Min

(*) Ordet tages här i den bemärkelse S. Allwarsam påsatt, at betyda Critique.

Min Herres, och kanske fleras sinne gjordt alt det andra osmakeligt. Men nu är det för sent, och kan wara lika mycket; ty mina papper blifwa icke af Min Herres omdöme warre, än de äro; äfwen som wara försök icke blifwa af mitt omdöme sänre, än de äro.

Min Herre frågar: hwarest och af hwem jag såde weta, at Allstrarne af försöken hafwa påstådt, at allmänheten är pliktig at hålla til godo alt hwad som kan roa enskiltar. Jag har icke tillagt Auctorerne et sådant påstående, utan jag har allenast sagt, at jag tyckte den förnuftige och orwäldige mönstrings-mannen, torde öfwer hwad som kunde blifwa utelämnat, nyttja denna höfliga ursäkten, at sätta emot det som Auctorerne til Wära Försök Vol. II. p. 132. til befredande för åkommande granskning anfördt. Där talar Critiquen på deras wägnar, och förklarar deras upsät wara, at meddela allmänheten wärrre och NB. sämre skrifter, hwarmed de sin emellan roat sig och dem de sammansatt på de stunder, som de at lätjan ej upoffra welat.

Min Herre frågar vidare: hwem som gjordt mig til allmänhetens ombud? ic. Jag kan ej taga illa upfrågan, utan snarare beklagar, at Min Herre frågat så ensaldigt. Allmänheten kan icke skrifwa Bref, utan Brefwärling sker emellan enskilda personer: är altså tanken om allmänhetens ombud, at skrifwa bref, orimlig. Enskilda personer skrifwa bref til hwarandra, om hwad ämne de helst behaga. Och af samma frihet har jag obuden betjent mig i min brefwärling.

Widare gör Min Herre en liten fråga: om icke jag roat mig såsom enskilt med mina bref? mitt swar blifwer ock icke widlöftigt; ty jag säger därtill, ja. Men om

om jag och skulle hafwa sagt nej, wet jag icke hwad sammanhang det kunde hafwa med försöls-Auctorernas rättighet, at hafwa högaktning för hwarandras arbeten. Man kan icke betaga et öfnings-samfund sådan högaktningens rättighet, ehuru man med skäl kan tro, at den hindrar en noga bepröfning och utskilning. Jag gör icke så stort allwars af dessa snillelekar, som Min Herre gör; och därföre påtager jag mig icke deras granskning. Där emot lärer en min bekant, som heter Herr Skamsam, kanske göra Min Herre nöje; ty han plägar handtera slika saker allwarsamt. Han torde och wara betjent med förteckningen, som Min Herre tillhuder på de stycker, som han sielf, men icke jag, gerna skulle önska, at hafwa fram alstrar: då Min Herre kan få använda sin beudgenhet i undervisning, som jag tror mig icke behöfwa. Jag torde wäl wid annat tillfälle igenom något Critiskt arbete, kuma wisa, på hwad grund jag stådt, när jag wågade fram med mina tankar om Wåra Försök: hwilket arbete håller mig ifrån, at gifwa allt på hwad min Herre framstådt, at betänka 1:mo om granskningar: i synnerhet som där icke finnes något nytt för en, som aldrig så litet wet hwad Critique wil betyda. I förbigående kan jag likwäl icke underlåta at annärka hwad Min Herre säger: Aldrasarligast är det för den, som wil blifwa Auctor, at röra wid andras arbeten med granskningssjädren innan han genom bepröfwad witscherhet förwärfwar sig allmänhetens ynnest. Lärdomen lærer wäl i synnerhet slyta på mig, men är icke lämpelig, efter som jag är en Auctor Anonymus. Afwen som den icke eller finner rum för hwem som skrifer på samma sätt. Dessutan håller jag före, at en,
som

som första gången framkommer med något arbete; och en annan, som förut är känd för witterhet, löpa lika fara; ty om den senares Critique är ogrundad, hjälper honom så litet det allmäns förut förwärfwade ymest, som den förre har at frukta för dess ogunst, om dess Critique är grundad.

At kunna styrka mig til Critiff läsning wille Min Herre weta, huru mycket jag wore underbygd i de lärda språken (*). Jag håller för narraktigt, at wilja lysa med kunskap i språken; men på det Min Herre må finna dess omsorg om läsning wara öfwerflödig, bör jag låta Min Herre weta, at jag til min undervisning i arte critica hade kunnat läsa Aristotiler, Quintilianer, Scaligerer, Wossier, Salmasier, Heinsier, Stephaner, Casauboner och flera gamla, tillika med Bayle och andra nyare; men sedan jag kommit at läsa Bouhours, Pope, Morhof, Thefauro och Despreaux, jämte hwad St. Evremont och Clerc i sådana ämnen tillfälligt wis lärdt, har jag trodt mig icke behöfwa någon af de förut nämnda eller någon annan. Jag tackar eljest Min Herre för anvisningen på de för några år sedan utkomne Tankar öfwer Critiquer. I de Böcker jag läst har jag fått igen samma tankar: och menar jag oförgripeligen, at om Min Herre håller sig för tätt wid samma på modersmålet utkomne skrift, torde han wänja sig, at blanda Critica och Satyrica så tilhoppa, at han ej blifwer färdig i någotdera.

Jag kommer nu til den 2:dra puncten, som Min Herre styrkt mig at betänka. Här anföres et exempel

---

(*) Underbygd i Språk.

pel af min wårdslöshet i bref-stilen. Efter Min Herres föreslagne ändring skulle det heta så: finner icke min Herre, at han där igenfinner ic. men jag tycker, at den ändringen stöter. Förut står där: tycker Min Herre, at han icke där igenfinner ic. hwilken ordning af ord gör frågan i mitt sinne mera betänksam och twifwelaktig, och i följe där-af mera höstlig, än om Hon lydt så: tycker icke Min Herre, at han där igenfinner ic. hwilket talesätt röler mera wisshet och öfwerlygelse. På bägge sätten är dock meningen begripelig, och lemna jag til allmänhetens omödmie, huru wida en sådan granskning må snarare heta, at Subtilicera, än at Criticera. Det wore en annan sak om ordet icke wore aldeles utelennadt, som det sedt uti en nyligen tryckt Bok, kallad: Characterer eller Sedebilder af människor pag. 124. lin. 3. där uteslutand- det af ordet icke förwänder hela meningen.

3:o Angående anständigheten af min utlåtelse öfwer Wåra Sörsök, då jag sagt, at volumerne torde igenom mönstring blifwa nog tunnare, wådjar jag til wårt allmänna. Och förklarar mig willig, at begära ursäkt, i fall mitt talesätt skulle hållas oanständigt och oår- bart.

4:o Om någon sade mig, at mina Swar på Bref- wren i Blandade Amnen kunde utan skada bringas til de- ras förra intet; så skulle han få det swaret, at jag ty- ker han har rätt; ty de förtjena icke bättre öde, än journal des scavans, Mercurer, Tidningar, Beckoblad och flera dylika, som skrifwas allenast för sin närwarande tid. Jag älskar icke mina pappers ungar så högt, at jag ju utan kånning af sorg skulle se dem aflida. Men om de efter ordens lydelse i Min Herres dom, borde så-
 Font

som en skadelig pappers öda bringas til deras förra inter:
 så tilstår jag det skulle något röra mig; och jag wille då
 hållre aldrig hafwa gifwit dem lif. Men denna hårda domen
 torde wäl i anseende til lindrande skäl, blifwa ändrad, hos en
 öfwerdomare, som icke är oblid och partisk, som Min
 Herre.

Sist kommer förslaget om Österländska Tungomåls
 Professionens indragande för en dag. Det anses af Min
 Herre såsom kraftlöst förebragt; men af mig såsom tillfyllest
 görande, när saken förut blifwit allmänt yrkad, och skälen
 gifwit anledning til den ändringen, som blef gjord för wid
 pass 4 år sedan. Kommer förslaget nu här för sent; så tor-
 de dock mitt pappersark gagna, om det får med Blandade
 Brefwen följa til nästa Leipziger messe. Hwem wet om icke
 det förslaget torde någorstädes i den lärda Republicquen anta-
 gas och verkställas. I mitt bref säger jag: Om jag som succit
 hemma wid spisen får lof at yrtra migre. Och har jag welat bru-
 ka detta ordspråket, til at utmärka min ringa insigt emot
 dem, som rest utomlands. Men at Min Herre wränger
 detta ordspråket, itil at få en försnådande mening öfwer
 mitt förslag, som skulle komma af en löjelig herra från spisen,
 faller mig nog beshmerligt före; och borde, som jag tror,
 föras til den 3:dje puncten om anständigheten i Critiquer,
 som Min Herre styrkt mig at betänka, men nu sjelf glömt
 at i akt taga.

Förblifwer ic.

STOCKHOLM,
 Tryckt hos LARS SALVIUS. 1754.

www.books2ebooks.eu